

Gyümölcsoltó Boldogasszony (március 25.)

Lk 1,26–38

„Áldottabb vagy minden asszonynál”

A Mária-ünnepek jó része mögött az ősegyház gondolkodása áll, amely Jézus édesanyjának szerepét az üdvösségtörténet felől, és nem a magánélet felől nézte. Az ókeresztény egyházi kijelentések mariológiai vonatkozásai mindig krisztológiai vitákhoz kapcsolódtak. Antiochiai Ignácnak (117) Jézus emberségét kellett védeni Mária szerepével: „Jézus Krisztus Dávid nemzetségéből, Máriától származott.” Ez az ünnep is keletről származik, és 9 hónappal Jézus születésének ünnepe előtt emlékeztek meg róla. A karácsony ünnepének változásával ennek az ünnepnek az időpontja is változott. Az apokrifokban Jakab ősevangéliuma már az ünnep nyomának tekinthető. 692-ben a Trullai Zsinaton már említik az ünnepet, mint régi szokást. A március 25-ei ünnep mögött az az elképzelés áll, hogy Jézus fogadását és keresztelését ugyanabba az időpontba tegyék. Rómában a Santa Maggiore Basilikában körmenettel ünnepelték. Az ünnepet I. Sergius pápa (687–701) honosította meg Annuntiatio Domini néven. A II. Vatikáni Zsinaton végrehajtott liturgikus reform ehhez a verzióhoz tért vissza. Magyar ünneplésének tanúja a Lányi- és az Érdy-kódex is.

Erről az ünnepről a legismertebb homíliát Krétai Szent András írta, melyben az Angyali üdvözlés minden mozzanatát dogmatikailag elemezte. Azt feltételezi, hogy Máriának az angyal világosan elmagyarázta, hogy születendő gyermeke Isten fia lesz. Mária pedig már ekkor tudta, hogy gyermeke a mennyben minden fejedelemiség és hatalmasság, erő és uralom s minden név fölé emeltetik (vö. Ef 1,21).

A gyermekségtörténet forrásai Lukács evangéliumában Jézus családját körülvevő korai keresztény közösségek népi hagyománya. Ezek az elbeszélések Mária keresztény közösségben betöltött megtisztelő szerepéről tanúskodnak. A gyermekségtörténet szövege pedig a passiótörténet és Jézus nyilvános működésének megírása után keletkezett, tehát Jézus missziójának beteljesedése után. Emiatt a gyermekségtörténetben Jézus problémátlanul Isten Fia, Megváltó, az ószövetségi szövegek által megjövendőlt Üdvözítő.

Mária pedig öntudatos anya, aki tudja, milyen szerepet tölt be az üdvösség rendjében. Lukács, amikor Máriáról ír, akkor a köztiszteltben álló személyről ír, és nem arról a Máriáról, aki még mindig az ismeretlenség és a megbélyegzés miatt visszavonultan él. Azt a Máriát állítja elénk, akinek anyasága a zsidó jámborság képviselőiben a legszebb messiási reményeket indítja el.

Mária feltehetően az Angyali üdvözlés idején nem volt teljesen birtokában minden ismeretnek, amire csak Jézus feltámadása után tett szert. Különbözik nem jelentett volna neki akkora terhet féltetni gyermekét, és amikor halott gyermekét ölébe vette, nem tudta volna átélni azt a fájdalmat, amelyet minden asszony átél, aki még életében temeti gyermekét. Mária az Angyali üdvözlés idején ismeretlen jövőnek nézett elé. De az ismeretlenség ellenére teljes szívvel együttműködött Istennel. Ez teszi őt a hívők számára mindmáig annyira kedvelt személyé.

Mária a hívő bizalom és kitartás megtestesítője mindannyiunk számára. A mai híveket nem annyira a sokat megfestett Angyali üdvözlés jelenete érdekli, hanem az, amit Mária átélt akkor, amikor eltávozott tőle az angyal. Hitével és az isteni üzenettel magára maradt törékeny nő, az Istenbe vetett bizalom közben magasztosul a hívők példaképevé. A „legyen nekem a te igéd szerint” kijelentés nem csak az üzenet elfogadása, hanem sorsválasztás is. Életét Isten tervének rendeli alá. Ezért Mária minden szerzetes, apáca és elkötelezett hívő példaképe. Akik nem azért élnek, hogy önmegvalósítsanak, hanem azért hogy azt valósítsák meg, amire Isten meghívta őket.